

ATIK YÖNETİMİ

Hemş. Gülçin AKPINAR

SUNUM PLANI

- TANIMLAR
- AMAÇ
- ATIK ÇEŞİTLERİ
- SIFIR ATIK PROJESİ

ATIK NEDİR?

ATIK:Üretim ve kullanım faaliyetleri sonucu ortaya çıkan, insan ve çevre sağlığına zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı biçimde alıcı ortama verilmesi sakıncalı olan her türlü maddedir.

ATIK YÖNETİMİ NEDİR?

- Atığın kaynağında azaltılması, özelliklerine göre ayrıştırılarak toplanması, taşınması, geçici olarak depolanması, bertarafı ve bertaraf işlemleri sonrası kontrolü, geri kazanılması vb. işlemleri kapsayan bir yapılanma biçimidir.

AMAÇ

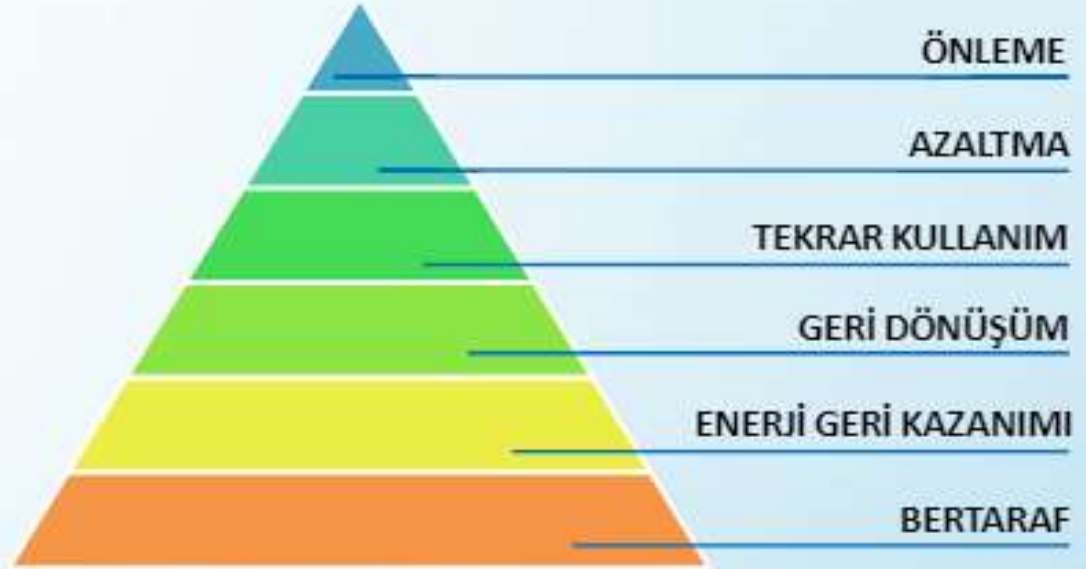

En Öncelikli Seçenek

En Son Seçenek

ÜLKEMİZDE

- Ülkemizde atık kontrolü ile ilgili çalışmalar, ilk kez 1983 yılında Çevre Bakanlığı'nca 2872 sayılı “Çevre Kanunu” ve 1993 yılında 21586 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği” ile düzenlenmiştir.
- Bu yönetmelik ile tıbbi atıkların yok edilmesi görevi belediyelere, finansmanı; atık çıkaran kuruluşlara ve denetleme sorumluluğu Çevre Bakanlığı'na verilmiştir.

FAALİYETLERİ SONUCU ATIK OLUŞUMUNA NEDEN OLAN SAĞLIK KURULUŞLARI

A) Büyük Ölçekli Kaynaklar	B)Orta Ölçekli Kaynaklar	C) Küçük Ölçekli Kaynaklar
<ol style="list-style-type: none"> 1. Üniversite hastaneleri ve klinikleri 2. Genel maksatlı hastaneler ve klinikleri 3. Doğum hastaneleri ve klinikleri 4. Askeri hastaneler ve klinikleri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sağlık merkezleri, 2. Tıp merkezleri, dispanserler 3. Ayakta tedavi merkezleri 4. Morglar ve otopsi merkezleri 5. Hayvan çiftlikleri, hayvanlar üzerinde araştırma ve deneyler yapan kuruluşlar 6. Bakımevleri ve huzurevleri 7. Tıbbi ve biyomedikal laboratuvarlar 8. Hayvan hastaneleri 9. Kan bankaları ve transfüzyon merkezleri 10. Acil yardım ve ilk yardım merkezleri 11. Diyaliz merkezleri 12. Rehabilitasyon merkezleri 13. Biyoteknoloji laboratuvarları ve enstitüleri 14. -Tıbbi araştırma merkezleri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doktor, diş ve ağız sağlığı muayenehaneleri 2. Veteriner muayenehaneleri 3. Akupunktur merkezleri 4. Fizik tedavi merkezleri 5. Evde yapılan tedavi ve hemşire hizmetleri 6. Güzellik, kulak delme ve dövme merkezleri 7. Eczaneler 8. Ambulans hizmetleri 9. Hayvanat bahçeleri

Hastaneler ;

- Elektrikli-elektronik cihazların sürekli kullanıldığı
- ağır malzemelerin taşındığı,
- kimyasal maddeler ile işlemlerin yapıldığı,
- radyoaktif maddelerin kullanıldığı,
- enfeksiyon riski taşıyan biyolojik ve patolojik materyalin bulunduğu,
- kesici -delici, yanıcı -patlayıcı maddelerin bir arada bulunduğu çalışma alanlarıdır.

- Bu kalabalık atık üretmekte ve üretilen atıkların miktarı, bilimsel ve teknolojik gelişmeler nedeniyle sürekli artmakta ve üretilen atıklar, çalışanlar, hastalar ve çevre için büyük risk oluşturmaktadır.

HASTANE ATIĞI

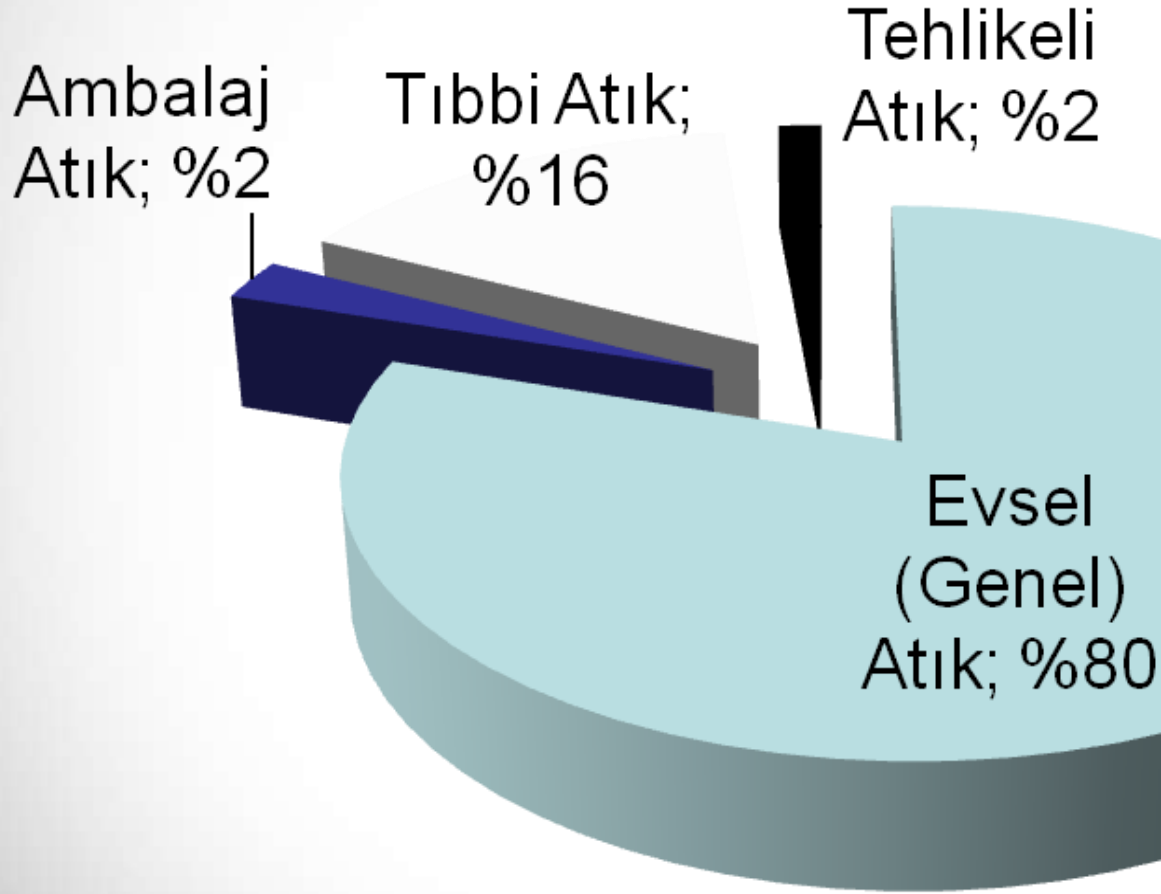
Evsel Nitelikli
Atıklar
(Genel-Ambalaj
atıkları)

Tibbi
Atıklar

Tehlikeli
Atıklar

Radyoaktif
Atıklar

Hastanemizin Atık Dağılımı

ATIKLARIN SINIFLANDIRILMASI

SAGLIK KURULUSLARINDAN KAYNAKLANAN ATIKLARIN SINIFLANDIRILMASI

EVSEL NİTELİKLİ ATIKLAR		TIBBİ ATIKLAR			TEHLİKELİ ATIKLAR	RADYOAKTİF ATIKLAR
A: Genel Atıklar	B: Ambalaj Atıkları	C: Enfeksiyöz Atıklar	D: Patolojik Atıklar	E: Kesici Delici Atıklar	F: Tehlikeli Atıklar	G: Radyoaktif Atıklar
Sağlıklı insanların bulunduğu kısımlar, hasta olmayanların muayene edildiği bölümler, ilk yardım alanları, idari birimler, temizlik hizmetleri, mutfaklar, ambar ve acilyelerden gelen atıklar: B, C, D, E, F ve G gruplarında anılanlar hariç, tıbbi merkezlerden kaynaklanan tüm atıklar.	Tüm idari birimler, mutfak, ambar, atölye v.b. den kaynaklanan tekrar kullanılabilir, geri kazanılabilir atıklar: — Kağıt — Karton — Mukavva — Plastik — Cam — Metal — v.b.	Enfeksiyöz ajanların yayılmasını önlemek için tepezi ve ineksi özel uygulamaya gerektiren atıklar. Eşleşen kaynakları, 1) Mikrobiyolojik laboratuvar atıkları — Kültür ve stoller — Enfeksiyöz vücut sıvıları — Serolojik atıklar — Diğer kontamine laboratuvar atıkları (dam-lamel, pipet, petri v.b.) 2) Kan, kan ürünleri ve bularla kontamine olmuş nesnelere 3) Kullanılmış ameliyat giysileri (kuşak, şalvar ve eldiven v.b.) 4) Diyaliz atıkları (atık su ve ekipmanları) 5) Karantina atıkları 6) Bakteri ve virüs içeren hava filtreleri, 7) Enfekte deney hayvanı leşleri, organ parçaları, kısı ve bunlarla temas eden tüm nesnelere	Anatomik stik doşular, organ ve vücut parçaları ile ameliyat, otopsi v.b. tıbbi müdahale esnasında ortaya çıkan vücut sıvıları: — Anesteziyaneleler, morç, otoosi, adı tı v.gibi yerlerden kaynaklanan vücut parçaları, organik parçalar, plasenta, kesik uzuvlar v.b. (insani patolojik atıklar) — Etyolojik deneylerde kullanılan kobay leşleri	Basma, delme sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıklar: — Enjektör iğnesi, — İğne içeren diğer kesiciler — Bisturi — Lam-lamel — Cam pastör pipeti — Kırılmış diğer cam — v.b.	Fiziksel veya kimyasal özelliklerinden dolayı ya da yasal nedenler dolayısı ile özel işleme tabi olacak atıklar: — Tehlikeli kimyasallar — Sitotoksik ve sitostatik ilaçlar — Amalgam atıkları — Genotoksik ve sitotoksik atıklar — Farmasötik atıklar — Ağır metal içeren atıklar — Barınçlı kaplar	Türkiye Atom Enerjisi Kurumu mevzuatı hükümlerine göre toplanıp uzaklaştırılır.

EVSEL ATIK

- Evsel atıklar iki gruba ayrılır

1-Genel atıklar

2-Ambalaj Atıkları

- Başta mutfak, hastane çevresi ve idari birimlerden kaynaklanan atıklar olmak üzere kontamine olmamış atıklardır.

2-Ambalaj Atıkları

12 Temmuz 2019 CUMA

Resmî Gazete

Sayı : 30829

YÖNETMELİK

Çevre ve Şehircilik Bakanlığından:

SIFIR ATIK YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliđin amacı, hammadde ve doğal kaynakların etkin yönetimi ile sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda atık yönetimi süreçlerinde çevre ve insan sağlığının ve tüm kaynakların korunmasını hedefleyen sıfır atık yönetim sisteminin kurulmasına, yaygınlaştırılmasına, geliştirilmesine, izlenmesine, finansmanına, kayıt altına alınarak belgelendirilmesine ilişkin genel ilke ve esasların belirlenmesidir.

AMAÇ

SIFIR ATIK

- “Sıfır Atık”; israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan atık yönetim felsefesi olarak tanımlanan bir hedeftir.

SIFIR ATIK

**ORGANİK
ATIKLAR**

**SIFIR
ATIK**

"gelecege değer kattık"

www.durakbir.com 0212 215 31 32

**GERİ
DÖNÜŞMEYEN
ATIKLAR**

**SIFIR
ATIK**

"gelecege değer kattık"

www.durakbir.com 0212 215 31 32

**KAĞIT
ATIKLAR**

**SIFIR
ATIK**

"gelecege değer kattık"

www.durakbir.com 0212 215 31 32

**PLASTİK
ATIKLAR**

**SIFIR
ATIK**

"gelecege değer kattık"

www.durakbir.com 0212 215 31 32

**CAM
ATIKLAR**

**SIFIR
ATIK**

"gelecege değer kattık"

www.durakbir.com 0212 215 31 32

**METAL
ATIKLAR**

**SIFIR
ATIK**

"gelecege değer kattık"

www.durakbir.com 0212 215 31 32

**EKMEK
ATIKLAR**

**SIFIR
ATIK**

"gelecege değer kattık"

www.durakbir.com 0212 215 31 32

**YEMEK
ARTIKLARI**

**SIFIR
ATIK**

"gelecege değer kattık"

www.durakbir.com 0212 215 31 32

TIBBİ ATIKLAR

- İnfeksiyöz
- Patolojik
- Kesici-delici

• İnfeksiyöz Atık

- Bulaşıcı bir hastalık üretme kapasitesine sahip tıbbi atık olarak tanımlanır.
- Atık ne zaman İnfeksiyöz kabul edilir:
  - Sağlıklı insanlar için patojen olan bir organizma ile kontamine ise;
  - Rutinde o ortamda bulunmayan bir organizma ise;
  - Çok sayıda ve hastalık taşıma virulansı olması

Patolojik Atık:

- Cerrahi girişim, otopsi, anatomi veya patoloji çalışması sonucu ortaya çıkan dokuları, organları, vücut parçalarını, vücut sıvılarını ve fetusu içeren atıklardır.

Patolojik Atık:

- Patolojik atıklar yakma yöntemiyle bertaraf edilir.
- Ancak herhangi bir kimyasalla muamele görmemiş kan torbaları ve kan yedekleri dâhil vücut parçaları ve organları sterilizasyon tesisinde işlenebilir.
- Yalnızca kol, bacak, fetus gibi tanınabilir nitelikte olan ve enfeksiyon riski taşımayan patolojik atıklara defin işlemi uygulanabilir.

Kesici-Delici atık

- Enjektör ve diğer tüm tıbbi girişim iğneleri, lanset, kapiller tüp, bisturi, bıçak, serum seti iğnesi, cerrahi suture iğneleri, biyopsi iğneleri, intraket, kırık cam, ampul, lam-lamel, kırılmış cam tüp ve petri kapları gibi batma, delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıkları,

TIBBİ ATIKLAR

TIBBİ ATIKLARIN TOPLANMASI

- Torbalar toplam hacminin maksimum $\frac{1}{4}$ ü kad doldurulmalı, daha sonra sıkıca bağlanmalıdır.
- Gerekirse ikinci torba kullanılabilir. Bu torbal tekrar kullanılamaz ve dönüştürülemez.

Tıbbi Atıkların Toplanması

TIBBİ ATIK TORBALARIN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

- Yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı;
- Orjinal orta yoğunluklu polietilen hammadden sızdırmaz, çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilen,
- Kırmızı renkli plastik torbalar kullanılır.

TIBBİ ATIK TORBALARIN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

Üzerinde görülebilecek büyüklükte ve her iki yüzünde "Uluslararası biyotehlike amblemi" ile "DİKKAT TIBBİ ATIK" ibaresini taşımalı, *kırmızı renkli olmalı*

TEHLİKELİ ATIK

- Kanserojen, toksik, patlayıcı, tutuşabilen, korozif, tahriş edici vb. özelliklerinden dolayı insan sağlığı ve çevre bakımından risk teşkil eden atıklara tehlikeli atık denir.
- Genotoksik
- Farmasötik
- Kimyasal
- Ağır Metal içeren

RADYOAKTİF ATIK

- Serbestleştirme sınırlarının üzerinde aktivite konsantrasyonu içeren ve bir daha kullanılması düşünülmemeyen nükleer ve radyoaktif maddeler ile radyoaktif madde bulaşmış ya da radyoaktif olmuş yapı, sistem, bileşen ve malzemelere denir.

TIBBİ ATIKLA BULAŞTA 5 ŞART

- 1) Bulaşıcı bir mikroorganizmanın varlığı (patojen)
- 2) Bu organizmanın yeterli bir etkinliğinin oluşması (virülans)
- 3) Duyarlı bir organizma (uygun bir reseptör) bulunması
- 4) Atıktaki organizma için bir bulaşıcı ortam ve yöntem bulunması (hastalık bulaşması)
- 5) Bir mikroorganizmanın canlılığının vücuduna girmek için bir araç (giriş kapısı) olmalı

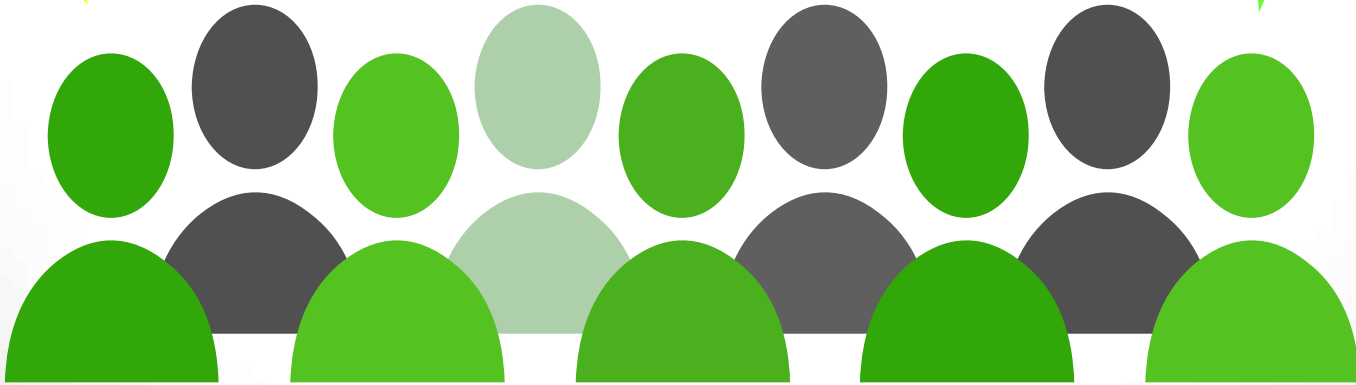

DAHA GÜZEL
BİR DÜNYA
İÇİN

GELECEK
NESİLLER
İÇİN

TEMİZ SU, DOĞA
VE HAVA İÇİN

ATIKLARIMIZI
DOĞRU
AYRIŞTIRALIM
SIFIR ATIK
PROJESİNE
KATKIDA
BULUNALIM

Teşekkür
Ederim